

Sociální projekty muslimských organizací v ČR Social Projects of Muslims Organisations in Czech Republic

Martin Klapetek

Mgr. Martin Klapetek¹ vystudoval historii a religionistiku na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, kde pokračuje v doktorském studiu. Mezi oblasti jeho vědeckovýzkumné činnosti patří islám v západní Evropě, lidová religiozita, mezináboženský dialog a náboženství v pluralitní společnosti. V současnosti vyučuje religionistiku na katedře filozofie a religionistiky Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Abstrakt

Sociální projekty islámských organizací v ČR se mohou stát příkladem zájmu muslimů o to, jaké bude jejich místo v jedné ze střeoevropských společností. Zakát (arab. očištění) je označení jednoho z pěti pilířů islámu, který se vztahuje na každého muslima. Jedná se o instituci almužny, která se postupným historickým vývojem ustanovila jako náboženská daň z majetku a z příjmů. Vedle provozu Islámského centra a osvětové činnosti jsou charitativní projekty hlavními oblastmi aktivit Islámské nadace v Praze i Islámské nadace v Brně. Vedle sociální pomoci a práce v uprchlických táborech se jedná hlavně o duchovní práci ve vězení. Islámská komunita a její novodobá historie je v rámci náboženského složení ČR stále marginální záležitostí. V souvislosti se současným společensko-politickým vývojem je třeba přijmout fakt, že stoupenci islámu usilují o plné právní uznání své existence. Česká společnost se staví k oficiálnímu uznání přinejmenším s jistým despektem. Zástupci muslimů již dlouhou dobu usilují o to, aby od podobných postojů upustila i široká veřejnost. Tento proces je jistě dlouhodobou záležitostí a je potřeba si na obou stranách vytvořit přesnější představu o svém „partnerovi v dialogu“.

Klíčová slova

sociální projekty, islámské organizace, muslimové

Abstract

Social projects of Islamic organizations in the Czech Republic may become examples of the interest of Muslims in finding their position in one of Central European societies. Zakát (purification in Arabic) is the designation of one of the five pillars of Islam that applies to every Muslim. It is the institute of alms that has gradually developed into a religious tax on property and income. In addition to the Islamic Center and further education, the main sphere of activities of the Islamic Foundation in Prague and the Islamic Foundation in Brno is charitable projects. Besides social help and work in refugee camps, the activities include particularly spiritual work in prisons. Islamic community and its modern history has been still a marginal issue with respect to the religious composition of the Czech Republic. In relation with the current social and political development, it must be accepted as a fact that the Islam followers aim at full legal recognition of their existence. The Czech society rather looks down to the official recognition, to say the least. For a long time, representatives of Muslims have been struggling to make the general public waive those attitudes. This process is certainly a long-term issue and both the sides need to obtain a more exact idea about its "partner in the dialog".

Keywords

social projects, Islamic organizations, Muslims

Když si v poslední době Evropan se zájmem o islám přečte novinové titulky předních národních deníků, otevře odbornou či populárněji laděnou literaturu nebo zabrousí na různorodé internetové stránky – naskytne se mu poměrně jednotvárný pohled. Současná média na celoevropské úrovni nabízí každému zájemci informační „smršť“ přesných dat a komentářů o tom, kde na kontinentě došlo k nějakému nedorozumění či střetu (Müller, 2007: 23). Kdo, kde a proč vyjádřil své názory například na stav společenského života v mnoha kulturně, politicky i nábožensky odlišných zemích. To se děje denně různými formami od pokojně laděných demonstrací až po akty násilí proti představitelům moci nebo nezúčastněným přihlížejícím. Avšak získat informace o běžném životě muslimů v Evropě, o jejich každodenních problémech, kulturních zvycích nebo o dalších různých otázkách je daleko složitější.

V současné době se problematika islámu i v našem prostředí stává stále aktuálnější. Důvodem této zvýšené pozornosti je nejen vzrůstající aktivita muslimské obce v České republice, ale také společensko-politická situace, v níž se naše země nachází. V květnu 2004 se Česká republika stala součástí Evropské unie, a proto je jisté důležité znát stanoviska místních náboženských komunit ke koncepci multikulturní společnosti. Sociální projekty islámských organizací v ČR se mohou stát příkladem zájmu muslimů o to, jaké bude jejich místo v jedné ze středoevropských společností. Náboženské aktivity nebývají primární součástí integračních snah muslimské populace v naší zemi, proto je na místě zájem o sociální oblast jejího života.

Almužna jako náboženská povinnost v islámu

V úvodu si povšimneme jedné tradiční islámské instituce, která v historii muslimského světa napomáhala centralizovat finanční prostředky určené pro různé sociální projekty. Je to *zakát* (arab. očistění), což je označení jednoho z pěti pilířů islámu, který se vztahuje na každého muslima. Jedná se o instituci almužny, jež se postupným historickým vývojem ustanovila jako náboženská daň z majetku a z příjmů. Ta byla tradičně určená k dobročinné pomoci. Již koránské verše napovídají, jaké jsou cílové skupiny pro příjem zakátu.² Odevzdaný zakát může být použit jako

pomoc pro: 1. *chudé muslimy*, aby se ulevilo jejich strážním, 2. *potřebné muslimy*, aby získali prostředky, s jejichž pomocí si mohou vydělávat na živobytí, 3. *muslimské konvertity*, aby se jim umožnilo usadit se a vyhovět jejich nečekaným potřebám, 4. *muslimské válečné zajatce*, aby bylo možno je vykoupit ze zajetí, 5. *zadlužené muslimy*, aby se mohli osvobodit od svých závazků vyvolaných naléhavou nutností, 6. *muslimské zaměstnance* pověřené muslimským vládcem vybíráním zakátu, aby bylo možné vyplatit jim mzdy, 7. ve formě stipendií *muslimy sloužící Bohu výzkumem*, studiem nebo šířením islámu a 8. *muslimské poutníky*, kteří uvízli v cizí zemi a potřebují pomoc (Lunde, 2004: 40). Zvláštní místo zaujímá dobročinný zakát poskytovaný formou almužny chudým v době svátečního závěru ramadánu, *zakát al-fiṭr*, který dotváří radostnou atmosféru konce postního měsíce a je v muslimských společnostech tradičně chápán jako záslužný projev zbožnosti (Kropáček, 1993: 106, Klapetek, 2006a: 28).

Obecně jde tedy o povinnost nařízenou Bohem a vykonávanou muslimy v zájmu společnosti jako celku.³ Ve všech případech platí, že člověk odvádí zakát pouze z čistého přebytku. Výdaje, náklady na rodinu, nezbytné platby a splatné půjčky mají přednost, takže zakát se platí pouze z čistého finančního přebytku každého muslima. Podle stupně uskutečnění islámského práva v zemi, kde muslim žije, vybírá zakát buď přímo stát, nebo islámské nadace, nebo je na muslimovi samotném, aby příslušný podíl věnoval přímo na některý z předepsaných účelů (Kropáček, 1993: 105).

Sociální projekty Islámské nadace v Praze

Jak tedy fungují sociální projekty muslimských organizací v ČR? V květnu 1999 otevřela *Islámská nadace v Praze* v Blatské ulici nové Islámské centrum v čele s ředitelem RNDr. Vladimírem Sáhkou. Je zde sídlo nadace, velká modlitebna, knihovna a jídelna. V prostorách dvora modlitebny jsou malé prodejny tradičních oděvů a dárkových předmětů, pobočka řeznictví a prodejny potravin Halalko, která nabízí maso připravené tradičním způsobem *halál*. Při pátečních modlitbách se v mešitě schází tři sta až pět set muslimů. Tyto bohoslužby sestávají z promluvy imáma (arab. *chutba*, kázání) a společné sváteční

modlitby. Kázání je pronášeno ve třech jazycích (arabsky, česky a anglicky), protože se v mešitě scházejí muslimové nejrůznějších národností. Příležitostně, např. během ramadánu či při některých akcích pořádaných nadací, je centrum využíváno k přenocování. Při svých aktivitách je Islámská nadace v kontaktu s charitativními organizacemi, např. Českou katolickou charitou, charitativní organizací Církve adventistů sedmého dne ADRA a sdružením Člověk v tísni (Nosková, 2003: 16).

Islámská nadace v Praze se na svých internetových stránkách prezentuje jako nezisková organizace, která se snaží naplňovat potřeby praktikujících muslimů v Praze a v okolí. Vedle provozu Islámského centra a osvětové činnosti⁴ jsou charitativní projekty hlavními oblastmi jejich aktivit. Charitativní činnost zahrnuje: 1. *sociální pomoc*, kdy Správní rada Nadace shromažďuje prostředky od muslimů, darované jako náboženská daň (arab. zakát) a dobrovolná almužna (arab. sadaqa) (Kropáček, 1993: 104). Ty se sbírají odděleně od finančních prostředků darovaných na provoz mešity a jsou použity výhradně na sociální pomoc sociálně slabším rodinám a jednotlivcům, např. ve formě pravidelných měsíčních příspěvků. Někdy je z této pomoci hrazen i lékařský zákrok neplacený pojišťovnou, ubytování potřebných muslimů, nutné cestovní náklady apod.; 2. *práci v uprchlických táborech*, kdy nadace sleduje situaci v několika uprchlických táborech, kde jsou početnější skupiny muslimů. Pomáhá formou ošacení i finanční pomocí, při oslavách svátků a výuce dětí nebo asistencí při zařizování provizorní modlitebny v táborech, jako například v Bělé pod Bezdězem, kde zajistila koberce a knihy (Nosková, 2003: 16); 3. *práce ve vězení*, kdy Nadace posílá vězněným muslimům dopisy, knihy, časopisy, brožury, časy modliteb, příležitostně je navštěvuje. Ve spolupráci s vedením některých věznic se snaží řešit problémy s vězeňskou stravou, takže je muslimským vězňům zabezpečována zvláštní dieta bez vepřového masa. Muslimským vězňům bývá také umožněno dodržovat ramadán a pravidelné modlitby, při kterých mohou používat modlitební koberec. Ve věznicích v Praze-Ruzyni se podařilo vybavit muslimskou modlitebnu, která byla ministerstvem vnitra slavnostně otevřena v květnu 2002 za účasti místřed-

sedy Senátu ČR a dalších zástupců veřejného života, křesťanských církví, Islámské nadace v Praze a sdělovacích prostředků. Šlo o otevření vůbec první muslimské modlitebny v některém z nápravných zařízení v ČR. Zástupci Islámské nadace se snaží navštěvovat tuto modlitebnu každý pátek a zajišťují zde pravidelná kázání.⁵

Tato situace je oproti ostatním vězeňským zařízením v ČR výjimečná. Obvykle se žádosti o rozhovor řeší setkáním s křesťanským duchovním a odkázáním na „vnitřní spirituální život“. Přesto návštěvu imáma jsou pověřeni duchovní vesměs schopni zajistit. Český helsinský výbor přesto řešil v roce 2002 případ odsouzeného, který tvrdil, že je ve věznicích diskriminován pro své muslimské vyznání. Podle jeho slov odmítli pracovníci věznice Ostrov nad Ohří zajistit návštěvu islámského duchovního. Výbor celou věc řešil zprostředkováním informací o Islámské nadaci v Praze a dále sledoval průběh kauzy.

Duchovní práce ve věznicích jako součást zvláštních práv

Pro správné pochopení současného stavu je potřeba podtrhnout, že veškeré dosavadní náboženské aktivity muslimů ve vězeních se uskutečňují na základě *individuálních dohod* s příslušnými vězeňskými zařízeními.⁶ Problematika *právního nároku* na návštěvy věznic představili Ústředí muslimských obcí v ČR souvisí s jeho legislativním statutem. Zákon o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností č. 3/2002 Sb. měl oproti předchozím úpravám vyřešit fakt, že vzhledem k požadovanému početnímu censu 10 000 zletilých věřících s trvalým pobytem na území ČR u těch náboženských sdružení, která nejsou členy Světové rady církví, se nemohly stát právními osobami církve a náboženské společnosti s menším počtem věřících. Zákon tedy nově přinesl dvojstupňovou registraci. Pro první stupeň je potřeba předložit tři sta podpisů věřících s osobními údaji. Organizace tak má zajištěnu právní subjektivitu, ovšem bez dalších zvláštních práv. Mezi ně patří finanční podpora státu, pověření osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovní služby v ozbrojených silách ČR a věznicích, konání svatebních obřadů nebo založení církevních škol. Těmi disponují až náboženské subjekty akreditované druhým stupněm

registrace. Na tento pak musí nově registrované náboženské organizace čekat deset let od schválení prvního stupně registrace. Je také potřeba předložit počet podpisů, rovnající se jednomu promile počtu obyvatel ČR, tj. přibližně deset tisíc podpisů zletilých věřících žijících v ČR, hlásících se k organizaci, která žádost podává. Podle pražského Islámského centra žije v naší republice přibližně 400 českých konvertitů k islámu a až 10 000 muslimů zahraničního původu.

V březnu 2004 si Ústředí muslimských obcí podalo žádost o registraci prvního stupně u ministerstva kultury a začátkem září 2004 byla žádost kladně vyřízena. Podle představitele Islámské nadace v Praze Vladimíra Sáňky to byl důležitý krok k tomu, aby muslimové v ČR získali stejná práva, jako má většina již registrovaných křesťanských církví, židovská obec a další náboženské společnosti.

Dalším krokem pro získání právního nároku na návštěvy věznic představiteli Ústředí muslimských náboženských obcí v ČR byla pak logicky *Žádost o přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv*. Byla podána již 19. 4. 2006, nesplňovala sice předepsanou desetiletou čekací lhůtu, ale na druhou stranu včas požádala o výjimku podle ustanovení zákona 3/2002 Sb.⁷ Po složitém řízení byla žádost definitivně zamítnuta, ale s ohledem na duchovní práci ve věznicích jsou zajímavé připomínky Ministerstva spravedlnosti ČR. Ministerstvo upozornilo na to, že dosavadní registrace Ústředí proběhla před poměrně krátkou dobou, a proto není možné udělat si dostatečnou představu o jeho činnosti. Dále poukázalo na to, že stávající registrace umožňuje náboženské společnosti působit v zařízeních Vězeňské služby ČR. Pro dokreslení dosavadní úrovně informovanosti české veřejnosti o islámu je zajímavá připomínka ministerstva spravedlnosti vztahující se k ustanovení § 168 odst. 3 trestního zákona.⁸ Jedná se zde o to, že by se na osoby vykonávající duchovenskou činnost v místech výkonu vazby a trestu odnětí svobody nemusela vztahovat povinnost oznámit spáchání trestného činu, o kterém se dozvěděly v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo obdobného práva. Odpověď na tuto připomínku je možné nalézt již v textu samotné žádosti. Ústředí muslimských náboženských obcí nežádá o přiznání práva zachovávat mlčenlivost duchovními

v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství, protože zpovědi se v islámu nepraktikují. Dále ministerstvo spravedlnosti poukazuje na to, že muslimové nemají jednotný výklad a vedení, na jejichž možné nekontrolovatelné kroky nebude mít společnost vliv, což může v budoucnosti znamenat riziko.⁹

Sociální projekty Islámské nadace v Brně

V roce 1995 zakoupili brněnští muslimové pozemek na Vídeňské ulici a podali žádost o povolení stavby mešity. Původní návrh stavby, která by nesla všechny náležitosti mešity, byl Radou městské části Brno-střed zamítnut z důvodu „nesouladu projektu s územním plánem města“ (Bečka-Mendel, 1998: 191) a obav z rozšíření extremisticky laděných islámských aktivit. Rada stavbu mešity povolila v lednu 1997 s podmínkou, že nebude mít speciální architekturu (minaret a další výrazné orientální architektonické prvky). Mešita byla otevřena začátkem července 1998 (Bečka-Mendel, 1998: 192).

V současné době má *Islámská nadace v Brně* zhruba 45 členů, z toho asi čtyři jsou Češi. Ve vedení nadace stojí správní rada, jejíž rozhodnutí schvaluje valná hromada. Správní radu tvoří tři členové a jeden revizor. Předsedou nadace je Ing. Muneeb Hasan al-Rawi (Vojtíšek, 2006: 19), který byl české veřejnosti v nedávné době znám jako iniciátor dopisu, jenž do jisté míry v dubnu 2004 pomohl v případě osvobození redaktora Michala Kubala a kameramana Petra Klímy, kteří pracovali pro Českou televizi, a redaktora Radiožurnálu Víta Pohanky z rukou iráckých únosců.

V brněnské mešitě se ke společným pátečním modlitbám schází v průměru 60 věřících. Modlitebna zajišťuje prostor ke všem denním modlitbám a je otevřená téměř nepřetržitě. V době ramadánu zde, stejně jako v Praze, probíhají společné večere. Na základě domluvy je ve zdejších prostorách možné studovat materiály, které jsou majetkem nadace, a mešita tak plní též funkci vzdělávacího centra. V sobotu je pro muže organizováno čtení a výklad Koránu, výklad islámské věrouky a práva, kapitoly z islámské historie, případně besedy na další témata. Neděle patří ženám, které se učí arabštinu a diskutují o podobných tématech jako muži. Čas od času se vedení nadace pokouší zorganizovat výuku

arabštiny i pro veřejnost, problémem bývá zajištění vyučujícího. Muslimové se v rámci pomoci uprchlickým táborům podílejí na organizaci besídek pro děti uprchlíků v období náboženských svátků, a to hlavně v Zastávce u Brna (Štefanová, 2005: příloha), Zbýšově u Brna, Pasohlávkách a jinde (Nosková, 2003: 17).

Muslimská unie a její aktivity

Mezi islámské organizace na našem území, které mezi svoje aktivity zařazují také sociální programy, patří i *Muslimská unie*. Mezi jejími členy nalezneme část Čechů, kteří v poslední době konvertovali k islámu. Sdružení podle své internetové prezentace vzniklo na základě potřeby zajišťovat provozní zázemí pro život muslimů v ČR. Podle stanov zaregistrovaných ministerstvem vnitra 28. 1. 2000 do této oblasti patří také podpora sociálně slabých, nemocných a živelnými pohromami či jinak postižených muslimů. Jedná se zde o přímou fyzickou podporu muslimů, zajištění jejich materiálních potřeb, šatstva, hygienických potřeb, pomoc při likvidaci jim způsobených škod apod. Nedílnou součástí sociálních projektů je také zajištění posledních potřeb muslimů na našem území. Podle vyjádření Muslimské unie jde pouze o pomoc při sepisování jejich posledních vůlí, a to zásadně při respektování všech platných zákonů ČR.¹⁰ Dále zajišťuje vykonávání rituálních obřadů pro zemřelé, pod čím se rozumí hlavně provedení rituální očisty zemřelého. To v islámu uskutečňují příbuzní zemřelého nebo jejich přátelé, ale je povinností každého muslima rituální očistu pro zesnulého vykonat, je-li zemřelý bez příbuzných a přátel. Potřeba této služby v ČR vzrostla zvláště v poslední době, a to z důvodů zvýšené migrace z muslimských částí světa (Klapetek, 2006b: 142–144). Daleko známější jsou mediální aktivity Muslimské unie, které mimo jiné představuje internetový portál *Muslimské listy*. Iniciátorem a hlavním redaktorem těchto kontroverzních stránek je Súdánec žijící v naší zemi již od roku 1988 Muhammad Abbás al-Mu'tásim (Mrázek, 2006: 23).

Význam sociální činnosti pro budoucnost muslimů v ČR

Představitelé muslimské obce poukazují na to, že islám nelze obecně posuzovat podle extrémních projevů. Některé násilnosti přepisova-

né muslimům je podle pražské nadace nutné i z islámského hlediska odmítnout. Podle jejich vyjádření se většina muslimů, žijících na území ČR, snaží integrovat. Součástí tohoto procesu je také povinnost dodržovat místní právní řád. Na druhou stranu očekávají, že nebudou napadáni za něco, s čím nemají nic společného, a že jim bude umožněno praktikovat svou víru. Domnívají se, že správné praktikování islámu, jehož součástí je i instituce almužny a její využití v sociální sféře, nijak neomezuje většinou společnost. Ta, pokud se k islámu přistupuje bez předsudků, může být naopak obohacena. Přestože muslimové dosáhli oficiálního uznání své náboženské obce, v praktické rovině příliš změn nezaznamenali.

Islámská komunita a její novodobá historie je v rámci náboženského složení ČR stále marginální záležitostí (Bečka-Mendel, 1998: 194). V souvislosti se současným společensko-politickým vývojem je třeba přijmout fakt, že stoupeneci islámu usilují o plné právní uznání své existence. Česká společnost se staví k oficiálnímu uznání přinejmenším s jistým despektem. Mezi dlouhodobé argumenty proti uznání muslimské náboženské obce lze zařadit stanoviska, která charakterizují islám jako složku, jež nepatří do českého historického a kulturního kontextu a je neslučitelná se západním pojetím demokracie, lidských práv a svobody slova. Dále se objevují administrativně bezpečnostní argumenty, které vidí právní existenci islámu jako potenciální hrozbu v podobě mešit jakožto center extremismu (Bečka-Mendel, 1998: 195–196). Zástupci muslimů již dlouhou dobu usilují o to, aby od podobných postojů upustila i široká veřejnost. Tento proces je jistě dlouhodobou záležitostí a je potřeba si na obou stranách vytvořit přesnější představu o svém „partnerovi v dialogu“. Zůstává otázkou, kdy bude společnost, ovlivňovaná zkresleným mediálním obrazem, schopna přestat ztotožňovat adjektiva „arabský“ a „islámský“ s prostředím hospodářských mafí a radikálních politických skupin.

Poznámky

- 1 Katedra filozofie a religionistiky Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, e-mail: klapetek@centrum.cz, adresa: Kněžská 8, 370 01 České Budějovice.

- 2 *A jsou mezi nimi někteří, kdož tě pomlouvají kvůli rozdělování almužny; když z ní něco dostanou, jsou spokojeni, avšak když z ní nedostanou nic, hned jsou rozzlobeni. Kéž jsou spokojeni s tím, co jim Bůh a posel Jeho dali, a nechť řeknou: „Bůh nám postačí a Bůh nám ušetří ze Svě laskavosti a taktéž i posel Jeho. A my toužíme jen po Bohu!“* *Almužny jsou pouze pro chudé a nuzné, pro ty, kdož je vybírají, pro ty, jichž srdce se sjednotila, pro otroky a zadlužené, pro boj na cestě Boží a pro toho, kdož po ní kráčí podle ustanovení Božího, a Bůh je vševědoucí, moudrý.* (9: 58–60).
- 3 Koránské slovo *zakať* nezahrnuje tedy jenom dobročinnost, almužny, desátek, laskavost, úřední daň, dobrovolné příspěvky atd., ale spojuje všechny tyto záležitosti se zbožností a s duchovními a také morálními motivy.
- 4 Nadace si podle svého vyjádření klade za cíl reprezentovat islám a překládat literaturu o islámu a příbuzných tématech. Mezi tyto služby patří např. bezplatná výuka arabštiny, čtení a výklad Koránu v arabštině i češtině, výukové programy pro děti nebo přednášky.
- 5 Zpráva o činnosti Ústředí a organizací. *Hlas – Ústředí muslimských náboženských obcí v ČR*, 2002, roč. 20, č. 5–8, s. 12.
- 6 Návrh usnesení vlády České republiky. *Hlas – Ústředí muslimských náboženských obcí v ČR*, 2007, roč. 25, č. 1–5, s. 3.
- 7 Ustanovení § 27 odst. 8 zákona: „Ministerstvo se souhlasem vlády může učinit výjimku a přiznat oprávnění ke zvláštním právům podle § 7 odst. 1 církvím a náboženským společnostem, které reprezentují významné světové náboženství s dlouhou historickou tradicí, působí na území České republiky a jsou registrovány podle tohoto zákona. V tomto případě se nevyžaduje splnění podmínek podle § 11 odst. 1 a 4. Návrh na přiznání oprávnění k výkonu zvláštních práv může podat registrovaná církev a náboženská společnost, která plní řádně závazky vůči státu a třetím osobám. Výjimku podle tohoto odstavce lze udělit pouze do 5 let od nabytí účinnosti tohoto zákona.“
- 8 Ustanovení § 168 odst. 3 trestního zákona: „Oznamovací povinnosti nemá advokát nebo advokátní koncipient, který se dozví o spáchání trestného činu v souvislosti s výkonem advokacie nebo právní praxe. Oznamovací povinnost nemá také duchovní registrované církve a náboženské společnosti s oprávněním k výkonu zvláštních práv, dozví-li se o spáchání trestného činu v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo v souvislosti s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství.“
- 9 Vyhodnocení připomínkového řízení. *Hlas – Ústředí muslimských náboženských obcí v ČR*, 2007, roč. 25, č. 1–5, s. 4–5.
- 10 V islámu je dědické právo komplikovanou záležitostí. Významnou majetkoprávní institucí muslimského světa jsou také dobročinné nadace (arab. *waqf*), které získávají finanční prostředky také díky odkazům ze závětí.

Seznam literatury:

- BEČKA, J.-MENDEL, M. *Islám a české země*, Praha: Votobia, 1998, s. 191–192, 194–196.
- KLAPETEK, M. *Stejně, nebo odlišné pojetí času? Teologie & společnost: časopis pro náboženství, kulturu a veřejný život*, 2006a, roč. 4 (12), č. 4, s. 28.
- KLAPETEK, M. *Umírání a smrt v islámu – naplnění náboženských pravidel v realitě současného Německa*. In DOLEŽALOVÁ, I., HAMAR, E. *Náboženství a tělo*. Brno: Ústav religionistiky FF MU, Malver, 2006b.
- KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 1993, s. 104–106.
- LUNDE, P. *Islám: víra, kultura, dějiny*. Praha: Euromedia Group, 2004, s. 40.
- MRÁZEK, M. *Muslimská unie*. *Dingir*, 2006, roč. 9, č. 1, s. 23.
- MÜLLER, Z. *Islám: výzva pro Evropu? Univerzum*, 2007, roč. 17, č. 2, s. 23.
- Návrh usnesení vlády České republiky.** *Hlas – Ústředí muslimských náboženských obcí v ČR*, 2007, roč. 25, č. 1–5, s. 3.
- NOSKOVÁ, M., *Islám v České republice po roce 1989*. *Sacra*, 2003, roč. 1, č. 0, s. 16–17.
- ŠTEFANOVÁ, A. *Žadatelům o azyl slouží desítka pobytových středisek*. *Veřejná správa*, 2005, roč. 16, č. 3, příloha.
- VOJTÍŠEK, Z. *Český boj o mešity*. *Dingir*, 2006, roč. 9, č. 1, s. 19.
- Vyhodnocení připomínkového řízení.** *Hlas – Ústředí muslimských náboženských obcí v ČR*, 2007, roč. 25, č. 1–5, s. 4–5.
- Zpráva o činnosti Ústředí a organizací.** *Hlas – Ústředí muslimských náboženských obcí v ČR*, 2002, roč. 20, č. 5–8, s. 12.